

Évnyitó istentiszteleti prédikáció. — írta és a sárospataki református templomban 1940. szept. 29-én elmondta dr. Nagy Barna theol. tanár.

Lekció:

Zsoltárok könyve 24. rész.

Alapige:

„Ti kapuk, emeljétek fel fejeiteket, és emelkedjétek fel, ti örökkévaló ajtók; hadd menjen be a dicsőség királya. Kicsoda ez a dicsőség királya? Az erős és hatalmas Úr, az erős hadakozó Úr. Ti kapuk, emeljétek fel fejeiteket, és emelkedjétek fel, örökkévaló ajtók, hadd menjen be a dicsőség királya! Kicsoda ez a dicsőség királya? A seregek Ura, ő a dicsőség királya.” (Zsolt. 24 : 7–10.)

Nagy Barna

KAPUNYITÁS*

Kapunyitás van ma főiskolánkban. Ilyenkor Sárospatakot városnak érezzük. Nemcsak azért, mert vára van, mert egykor királyi város voltanem azért, mert itt van a másik, a mai évről-évre új élettel megtelő vára, az istenes tudomány bástyája, messze földre világító tornyunk: a pataki főiskola. Amikor kapuja kitárul, körülzsibongja a betóduló élet: szüleikbe kapaszkodó kicsi diákok, pelyhes állú ifjak, férfiúvá serdülő, komoly és mégis mindig vidám theologusok, ilyenkor úgy érezzük, hogy Sárospatak – város. Nyáron át vigasztalanul kihalt és kopár. Vakációs ürességében mindig van valami lehangelő. De ilyenkor szívdobogató látvány. Amióta vagyok, pataki vagyok. És ilyenkor szeretem legjobban Patakot: kapunyitáskor, amikor iskolája környéke megelevenedik és a szerény nagyközség diákvárossá, iskolavárossá, az internátusok városává szépül.

A többi évekhez képest most néhány hetet késik a mi kapunyitásunk. Mindnyájan tudjátok: miért. Mert közben egy másik kapunyitásnak kellett megtörténnie; meg kellett nyitnunk a főiskola kapuit a magyar honvédség beszállásolt csapatai előtt. Hogyne tettük volna ezt örömmel? Hiszen Erdély húsz éve elzárt

* Megjelent különnyomatként, Sárospatak, 1941. Fellelhetőség: Sárospataki Református Kollégium Tudományos Gyűjteményeinek Nagykönyvtára. Jelzet: jj. 707. (Nagy Barna prédikációját betűhív átiratban közöljük, a szöveget nem igazítottuk a mai helyesírás szabályaira. – A szerk.)

kapujának a feltárulásáról volt szó! Aki pár nappal ezelőtt látta azokat a felvirágozott autókat, amelyek hónapokig tartó kemény munka után Erdély felé indultak, boldog volt és elmondhatta: legalább helyet és virágot tudunk adni nekik, hogy innen vigyék a magyar felszabadulás örömét. És most itt vagyunk, hogy ezért az újabb magyar kapunyitásért a kegyelmes Istennek hálát adjunk s az ő meg nem érdemelt jóságát és irgalmát magasztalva, az Ő nevében, az Ő Igéjével, az Ő dicsőségének szolgálatára, az Ő munkára hívó parancsának engedelmeskedve, ismét megnyissuk főiskolánk kapuit az istenes tudomány ifjú seregei előtt.

Azonban hiába volna a mi kapunyitásunk, ha nem figyelnék arra a másik, arra az egészen más kapunyitásra, amelyről alapigénk szól. Hiába volna, ha mindenekelőtt és mindenekfelett a seregek Ura és a dicsőség Királya előtt ki nem tárnánk ajtót és kaput. Igen, tudnunk kell ezt, mert Isten tudtunkra adja az Ő Igéjében. Újra meg kell hallanod, kedves tanár- és diáksereg, hogy az iskola – templom, amelybe a dicsőség Királya akar bevonulni és benne lakozást venni. Az iskola csak akkor lehet az „egészséges tudomány” helye, ha mindazok, akik benne munkálkodnak, tudják, vallják, élik és hirdetik, hogy: „A bölcsességnek kezdete az Úrnak félelme; és a Szentnek ismerete az eszesség” (Péld 9,10.). Nem tudomány az, amely a dicsőség Urát kifelejt, vagy éppen hazug „tudományos” alapon ki akarná zárni magából. Nem iskola az, amelyben nem Isten Igéje a legfőbb tantárgy és nem lehet az igazi művelődés műhelye az olyan intézet, amelyben nem ragyog minden emberi igazság fölött az, hogy Jézus Krisztus az Igazság. Mert mi Isten kegyelméből ezt hisszük, ezt hirdetjük, ezt szolgáljuk, azért jöttünk most, kapunyitáskor is, legelőször ide, az Isten házába, hogy erről bizonytságot tegyünk. És te, Istennek kedves, és az Ő egyszülött Fiának vére által szent gyülekezete, fogadd kedvesen ezt a bizonyágtételt s halld meg újra, mint a mi főiskolánk népével mindig egy gyülekezet, halld meg az Isten igéjéből, hogy a templom, sőt maga az egyház – iskola; ahogy a mi eleink deákos nyelven nevezték: *schola Dei*, az Isten iskolája, Jézus Krisztus tanítványaié, ahol Ő az egyetlen Mester, aki Igéjével és Szent Lelkével oktat, tanít, nevel, fegyelmez, vigasztal és vezet. Az iskolának, amely templom és a templom népének, amely iskola, azt üzeni most az isteni Mester, hogy – mint az Ő gyülekezete – együtt nyisson kaput, a seregek Ura, a dicsőség Királya előtt.

Különös felszólítást tartalmaz ez a négy zsoltárvers. Két-két verse csaknem szóról-szóra megegyezik egymással. Túláradók a zsoltáríró szavai, amelyekkel a dicsőség Királyát magasztalja, mert olyan túláradó a mondanivalója, hogy kénytelen kétszer is énekbe foglalni. Mert kifogyhatatlan, kimeríthetetlen és kibeszélhetetlen ez a mondanivaló. Isten igéjének kifogyhatatlansága, kimeríthetlensége és kibeszélhetlensége tükröződik benne.

Kikhez szól ez a felszólítás? Kapukhoz és ajtókhöz! Így költői alakzat is lehetne. A gondolat és a nyelv szépségét sokszor fokozza az, ha valaki nemcsak beszél a tárgyról, hanem meg is szólítja azokat és beszél hozzájuk, mintha élnének. Ki ne tudná, hogy valóban lehet beszélni egy fényképhez, amely a kedvesünket ábrázolja, mert az is beszél hozzánk? Ki ne érezte volna még, hogy bármiféle tárgy – egy ruhadarab, egy könyv, egy öreg okuláré – ha temetőben porladó édesanyánk vagy édesapánk használta és még hozzá kedves volt nekik, jelképez, sőt magában hordoz egy darabot

az ő életükből? Igen, ha ilyen dolgokat nézegetünk, úgy érezzük, ezek a tárgyak élnek, szólnak hozzánk és mi is szólhatunk hozzájuk.

Zsoltáros Dávid királynak ilyen drága, ilyen élő és megszólítható valóságok az Isten házának kapui, az Úr templomának ajtói. Örökkévaló ajtóknak nevezi őket, mert az örökkévaló Isten hajlékának bejáratai; rajtuk keresztül az örök Isten választott népe jár be, hogy a seregek Urával, a dicsőség Királyával, az erős és hatalmas Úrral, az erős hadakozó Úrral találkozzék; azért áll meg az Ő szent helyén, hogy az Ő orcáját keresse; előtte bűneit megvallva, keze és szíve megtisztuljon, hogy áldást és igazságot nyerjen az idvesség Istenétől. (Zsolt 24, 3–6.)

S tudjátok, hogy mi a legérdekesebb? Az, hogy az a templom, amelynek kapuihoz és ajtóihoz Dávid király ilyen lelkesülten kiált, akkor még meg sem volt, mert azt csak az ő fia, Salamon király építette fel. Ő csak az Ígéretet kapta, hogy fia fog majd dicsőséges és szépséges hajlékot emelni az Urnak, Izráel Szentjének; ő nem, mert súlyosan vétkezett az Úr ellen és az Úr nem méltatta arra, hogy templomát ő építse meg. És Dávid – az Úr ígéretében rendíthetetlenül hívza – előre éneklé már az eljövendő templom dicséretét, ajtóit örökkévalóknak nevezi és felszólítja kapuit: emeljék fel fejüket, táruljanak meg a dicsőség Királya, a seregeknek Ura előtt.

Azok az ajtók és kapuk, amelyekhez Dávid király ilyenformán szól, fizikai értelemben éppen nem voltak örökkévalók. Pusztító ellenség a szent várossal, Jeruzsálemmel együtt többször lerombolta. Tudjuk, hogy legutoljára az Úr Jézus Krisztus mondta ki róla a csakhamar beteljesedett próféciát: kő kövön nem maradt belőle. Földig rontották, szétrombolták Titus légioi.

De éppen Jézus Krisztus által, akiről az egész Ótestámentom szól, és akiben az egész Ótestámentom beteljesedett, megvan ezeknek a zsoltárverseknek, s az ezekben megszólított kapuknak és ajtóknak is az örökkévaló jelentésük. Az Úr Jézus megmondotta a samáriabeli asszonnyal való beszélgetésekor: „Asszony, hidd el nékem, hogy eljő az óra, amikor sem nem ezen a helyen, sem nem Jeruzsálemben imádjátok az Atyát [...] Az Isten lélek: és akik őt imádják, szükség, hogy lélekben és igazságban imádják.” (Jn 4,21–24.) Mert „a zsidók közül támadt idvesség”, a mi Urunk Jézus Krisztus megismertette velünk az Atyát, és mert nemcsak arra tanított meg minket, hogy az Atya is ilyeneket keres az ő imádóiu, hanem örökkévalóvá tette köztünk azt az ígéretet, hogy „eljő az óra, és az most vagy, amikor az igazi imádók lélekben és igazságban imádják az Atyát”. Éppen azért szól hozzánk ma is a zsoltáráró szava: Ti kapuk, emeljétek fel fejiteket, és emelkedjétek fel, ti örökkévaló ajtók, hadd menjen be a dicsőség Királya!

Tehát Isten Jézus Krisztusban való kegyelméből mi magunk is lehetünk, a mi szívünk és a mi életünk is lehet az az ajtó és kapu, amelynek megnyitásáról alapigénk szól. Isten Jézus Krisztusban való kegyelméből lehetünk az Ő keresett, igazi imádói, akik lélekben és igazságban imádjuk Őt, mert Jézus Krisztus hozzánk jött és kijelentette nekünk az Atyát, akít soha senki nem látott és nem ismert, hanem csak Ő, az egyszülött Fiú. Mert Jézus Krisztus imádkozott értünk, hogy az Atya szenteljen meg minket az Ő igazságával, amely az Ő Igéje (Jn 17,17.), és mert Jézus Krisztus küldi hozzánk a Szent Lelket, akít bizonynal

megkapunk, ha az Ő nevében kérjük az Atyától (Jn 16,7.; Lk 11,13.; Jn 16,26.), azért igaz az, amit az előbb, közvetlenül a prédikáció előtt énekeltünk: „A nagy Isten vagyon mi velünk, és Szent Lelke lakozik bennünk.” Mert Jézus Krisztus áron: az Ő vére árán vett meg minket, azért igaz az is, hogy a mi testünk a bennünk lakozó Szent Lélek temploma (1Kor 6,19–20.) és mi magunk is, az apostolok és próféták alapkövén, az egyetlen szegletkövön: Jézus Krisztuson, élő kövek gyanánt Isten hajlékává épülünk a Lélek által (Ef 2,20–22). Így, ezért lehet és kell, hogy mi testestől-lelkestől, egész valónkkal meganynyi templom-ajtó legyünk, amelyeken a dicsőség Királya bevonul, és örök lakozást vesz testünkben-lelkünkben.

Mindez azonban egyedül Isten Jézus Krisztusban való kegyelméből igaz. Éppen azért alapigénket elsősorban nem önmagunkra, hanem kizárólag Őreá: Jézus Krisztusra kell vonatkoztatnunk. Ő mondta és önmagáról mondta: „Én vagyok az ajtó” (Jn 10,9.). Ez az értelme, titka, háttere és előfeltétele egész alapigénknek. Ez teszi alapigénket olyan parancsolattá, amely elsősorban nem hozzánk intézett követelmény, hanem mindenestől Jézus Krisztus kegyelméről szóló bizonyság. Így válnak ezek a zsolttárversek is, mint az egész Ótestámentom: örömmé, evangéliummá. Éppen azért ezeknek a zsolttárverseknek az az első és legfőbb üzenete hozzánk, hogy a bennük foglalt parancsolatot helyettünk és érttünk, mert mi magunk azt soha be nem tölthetjük, egyszer s mindenkorra Jézus Krisztus töltötte be és ezzel örökre kiszabadított minket e parancsolat kárhóztató és elmarasztaló ítélete alól. Bizony, ha rajtunk állna, ez a parancsolat, mint Istennek egyetlen parancsolata sem volna soha betöltve, hanem az örök kárhóztat ítélete, az Isten haragjának üzenete maradna számunkra. Mert a bukott Ádám ivadékai közül kicsoda dicsekedhetik azzal, hogy betölti azt, amire teremtett: az Isten képét hordozza, az Ő dicsőségét, tisztaságát, igazságát és szentségét tükrözi, úgyhogy egész élete nyitott ajtó, feltárult kapu a dicsőség Királya előtt? Az Ő gondolatai, az Ő tervei, az Ő végzése és akarata előtt? Nem sokkal inkább a Sátán és annak gondolatai és sötét tervei előtt hagyunk nyitva ajtót-kaput? Nem inkább a bűnnek van hozzánk naponkint szabad útja? Egész emberi világunkban nem foglalta-e el egy csomó hamis isten – a pénz, az érzékiség, bűnös szenvedélyek, hatalomvágy, hiúság –, nem ezek foglalták-e el a seregek Urának, a dicsőség Királyának helyét? Mit használna nekünk, ha ilyen körülmények között csak parancsolat és törvényként zúgna felénk az Isten szava: Tárujjatok meg én előttem, hogy bevonuljak hozzátok az én dicsőségemmel!? Az Istennek legyen hála és dicsőség, hogy az Ő parancsolatai nem ilyenek. Az Ő parancsolatait éppen az különbözteti meg minden más parancsolattól, hogy elsősorban nem követelményeket és nem igényeket támasztanak, hanem örömmé, evangéliummá hoznak: azt az örömhírt, hogy amit Isten követel, azt Ő maga tölti be, mert helyettünk és érttünk elfogadja az Ő szent Fiának: az ember Jézus Krisztusnak törvénybetöltő engedelmességét. Éppen azért Isten minden törvényéből, minden parancsolatából elsősorban nem azt kell leolvasnunk, hogy mit kíván, mit követel tőlünk Isten, hanem azt, hogy Ő mit tett érttünk Krisztusban. Így alapigénkből is, mint Isten hozzánk intézett parancsolatából legelőször azt kell leolvasnunk, hogy Ő mit tett érttünk

Krisztusban. Tehát Jézus Krisztus az a kapu, amely felemeli fejét, Ő az örökkévaló ajtó, amely felemelkedik, hogy bemenjen a dicsőség Királya. Az Ő élete volt ezen a földön az egyetlen emberi élet, amely mindenestől és maradéktalanul feltárt ajtó és kapu volt az Isten dicsősége számára. Már 12 éves korában azt mondta értetlenül csodálkozó anyjának és nevelőapjának: „Nem tudjátok-é, hogy nekem azokban kell foglalatossá lennem, amelyek az én Atyámnak a dolgai?” (Lk 2,49.) Később pedig a kenyérgond miatt kérdezősködő tanítványaihoz így szólt: „Az én eledelem az, hogy annak akarata cselekedjem, aki elküldött engem és az Ő dolgát elvégezzem” (Jn 4,34.). Valóban Ő volt az egyetlen, aki annak dicsőségét kereste, aki küldte őt; az egyetlen, aki hamisság nélküli igaz volt (Jn 7,18.). Ő valóban elmondhatta a maga testéről, hogy templom (Jn 2,19–21.), az Ő teste valóban a Szent Lélek tiszta temploma volt, mert Ő a láthatatlan Isten képe, az Ő dicsőségének visszatükröződése és az Ő valóságának képmása, volt (Kol 1,16.; Zsid 1,3.), mert tetszett az Atyának, hogy Őbenne lakozzék az egész teljesség: az istenségnek egész teljessége testileg (Kol 1,19; 2,9.). S éppen azért engedte, hogy ezt a templomot lerontsák, hogy Ő általa, az Ő keresztjének vére által égen és földön minden újra megbékéljen az ég és föld Urával, kiengesztelődjék a dicsőség Királyával és így feltáruljon, szabaddá legyen Isten kegyelme és akarata számára. Azért engedte lerontani testének templomát, hogy a mi elrontott életünk romjaiból újra megépítse Isten örök dicsőségének hajlékát az Ő hatalmas, megtisztító és újjáteremtő Lelke által.

Lássátok, ilyen az az Úr, akiről a 24. zsoltár azt mondja: Az Úr a föld és annak teljessége, a föld kerekége és annak lakosai; ilyen a teremtő, a mindeneget fenntartó és világkormányzó Isten, a mennyei seregek Ura, az erős, hatalmas és hadakozó Úr, az idvesség Istene, aki egész isteni hatalmát és erejét a mi idvességünk helyreállítására használja fel. Nemcsak megengedte, hanem öröktől fogva elrendelte, hogy az Ő szent Fia az Ő dicsőségének és ezzel a mi üdvösségünknek helyreállítására emberré legyen, egész földi életében szenvedjen: hordozza a mi bűneink átkát és vereségét, hordozza a mi Isten dicsősége nélkül szükölködő emberi létünk minden nyomorúságát, hordozza a kárhozat kínját, a pokol gyötrelmét, s az Isten miattunk való haragja alatt összeroskadjon. Lássátok, ilyen a dicsőség Királya, a mi Urunk Jézus Krisztus! Nem tekintette zsákmánynak azt, hogy Ő Istennel egyenlő, örök dicsőségben él, hanem hozzánk való szeretetből vállalta a gyalázat fáját, bűnné és átokká lett helyettünk és érettünk, hogy mi Isten igazsága legyünk Őbenne, a megváltás dicsőségének osztályosai, Isten igaz és szeretett s Őt viszont szerető gyermekei, akiket újra felragyog a mennyei Atya dicsőségének földi, emberi képmása. Lássátok, ilyen az idvesség Istene: előbb szent Fiában Önmagát adja, egészen beleadja a mi sorsunkba, ennek legmélyebb örvényeibe: a kárhozat kínjára, a poklokra – azért, hogy szeretetével rabul ejtsen és szabad gyermeki engedelmisséggel örökre magához láncoljon, igaz testvéri szeretettel egymáshoz láncoljon minket. Így tárul fel számunkra Isten kegyelme az Úr Jézus Krisztusban és így tárul fel a mi életünk – az Ő kegyelme által –, az Ő kegyelme és akarata előtt.

Én vagyok az ajtó – hangzik felénk kapunyitáskor az Úr Jézus szava. Gondoljunk most arra az eredeti összefüggésre, amelyben ez az Ige a János írása szerinti evangéli-

um 10. részében írva van. Ha az eddigiekben az egész bibliai bizonyosság összefüggése szerint értelmeztük ezt az Igét, mint alapigénk újtestamentomi titkát és döntő evangéliumi előfeltételét, most vegyük aszerint a közvetlen összefüggés szerint, amelyben írva találjuk. Itt ezt olvassuk: „Bizony, bizony, mondom néktek, hogy én vagyok a juhoknak ajtaja. Mindazok, akik előttem jöttek, tolvajok és rablók [...] Én vagyok az ajtó, ha valaki én rajtam megy be, megtartatik és bejár és kijár majd, és legelőt talál. A tolvaj nem egyébért jő, hanem hogy lopjon és öljön és pusztítson; én azért jöttem, hogy életök legyen, és bővülködjenek” (Jn 10, 7–10.). Ez azt az örömezenetet jelenti, hogy amikor a mi életünk Jézus Krisztus által feltárul az Isten kegyelme és a dicsőség Királyának akarata előtt, ugyanakkor, ugyancsak Jézus Krisztus által, feltárul az életünk egymás számára is. Ő azért Megváltó, mert Istenhez való viszonyunkat helyreállítja, és ezzel helyreállítja egymáshoz való viszonyunkat. Hozza nekünk Isten kegyelmét: a bűnbocsánatot, amely által a mi üdvösségünkért hatalmasan hadakozó Úr ismét és minden nap újonnan bevonul a mi életünkbe s elfoglalja felettünk dicsősége királyi székét, úgyhogy ezentúl az ég és föld egyetlen igazi Urának szolgálunk. És hozza nekünk a bűnbocsánatot, hogy általa újra igazi közösségünk legyen egymással. Hozza azt a boldog szabadságot, hogy nem kell többé egymás életének a rablóivá, tolvajivá, gyilkos pusztítóivá válnunk, amik bűnös természetünk szerint mindannyian vagyunk. Nem kell többé átoknak lennünk egymás számára, hanem Ő benne, Ő általa lehetünk áldássá, az Isten áldásává egymás számára, akik be- és kijárhatunk egymás szívére és életén, odaadhatjuk magunkat egészen és fenntartás nélkül egymás szolgálatára, mert már nem kell önző torzszalkodásból és gyűlöletből élnünk, nem kell féltékenyen a magunk dicsőségét keresnünk, nem kell azon törnünk magunkat, hogy emberek önző hiúságait legyezgessük, hiszen az ég és föld Urának lettünk a népévé, akié a föld és annak teljessége minden lakosával együtt, – úgyhogy mindent és mindenkit Istenhez tartozónak ismerünk, mindent és mindenkit Ő hozzá számítunk, mindent és mindenkit az Ő dicsőségének, a dicsőség Királyának szolgálatába állítva látunk. Nem kell már bizalmatlanul, gyanakodva és ellenségesen néznünk egymásra, nem kell már a másiktól elvárunk, hogy előre köszönjön, nem kell már szeretetlenül elzárkóznunk egymástól, mert Jézus nyája, az Ő legelőjének juhái lettünk, aki azért jött, hogy életünk legyen és bővülködünk és legelőt találjunk – együtt. Van-e, lehet-e ennél örvedetesebb és felszabadítóbb üzenet? Én vagyok az ajtó, hangzik felénk az evangélium. Egymástól elhidegült élettársak, kellettlenül, ellenségesen csak egymás mellett és egymás ellen élő, de nem igazi közösségben egymásért élő férj és feleség meghallja belőle, hogy az ő élettársa az Istené, aki teremtette és szent Fiában bűneit megbocsátotta. Krisztus azokat a bűnöket is elhordozta és a fához szegezte, amelyeket éppen a te élettársad követett el veled szemben és te ő vele szemben. Azok a bűnök nincsenek többé, mert Isten nem számítja be, sőt inkább az Ő szent Fiának igazságát számítja be nektek. S ha Ő nem tartja számon többé, te neked sem kell olyan kínos pontossággal vezetned róla a panaszkönyvet. Nem kell többé azt számolnod, mennyi okod van arra, hogy elzárkózzál s magadba fojtsd, vagy éppen másoknak elhíreszteld a bánatodat, mert új utat találsz élettársad fájdalmasan elzárult szívéhez. Krisztus az ajtó! Igazi családi közösség nélkül tengődő családok, szülők és gyermekek meghallják

belőle: van, aki az apák szívét a fiákhöz, a fiak szívét az apákhoz fordítja, van a bomladozó családi életeknek orvosa. Krisztus az, aki Igéjével és Szent Lelkével minden családból egy-egy gyülekezetet formál, új életet támaszt, mert bejön a családi házak ajtaján is, és mindenkit megtanít az egy szükséges dologra: az Isten dicsőségének szolgálatára, hozza az Ő kegyelmével bővülő életet. Én vagyok az ajtó – hallja most a Krisztus evangéliumát főiskolánk kapunyitó népe. Azzal az örömmel nyit kaput, hogy Krisztusban tanárok és tanítványok is igazi közösségre találhatnak. Mert az iskola népe is egy darab gyülekezet. Tanár és tanítvány a teremtés és megváltás kegyelméből, testestől-lelkestől Istené a Krisztus által. Milyen áldott szabadság! A tanár így nézhet tanítványára, a tanítvány a tanárára. El lehet találni egymás szívéhez, mert megtalálták a titkos, de kijelentett és feltáruló ajtót: a Krisztust. Tudják igazán szeretni, megbecsülni, tisztelni és szolgálni egymást, mert mindnyájan élhetnek és dolgozhatnak együtt Isten dicsőségére. Nincsenek többé rideg válaszfalak, keserű elzárkózások, szabad az út lélektől lélekig. Én vagyok az ajtó! Milyen jó ezt az örömhírt meghallanunk minden embertársunk, minden felebarátunk felől, akik Krisztus által valamennyien az Istenéi s az Ő jóságának és kegyelmének hordozói a mi számunkra. S nekünk szabad egész életünket a felebaráti szeretethez szabnunk és éppen ezzel Isten dicsőségére élnünk.

Azzal, hogy az elmondottak szerint alapigénk parancsolatát evangéliumnak, a Krisztus kegyelméről való bizonyoságnak értelmeztük, nem töröltük el annak parancsjellegét, sőt inkább megerősítettük azt. Azzal, hogy a parancsolatot – Isten mindenik parancsolatát! – helyettünk és értünk egyszer s mindenkorra Jézus Krisztus töltötte be, a parancsolat nem veszi el komolyságát, hanem éppen így válik a mi életünket valóban elérő és minket az Isten iránti engedelmességre hajtó, magával sodró parancsolattá. Isten parancsol és Krisztus által meg is teszi, végre is hajtja bennünk és általunk azt, amit parancsol. Éppen ez az isteni parancsolat által megvalósuló kegyelem csodája, hogy nem zárkoztunk el többé előle, mert a feltámadott Krisztus bezárt ajtókon hatol át, úgy jelenik meg tanítványai között és szól: „Békesség néktek!” (Jn 20,19.) Igaz, Krisztus senkire sem tör rá „ajtóstól”. Ő nem a külső, erőszakos kényszer módján jön hozzánk, hanem azt mondja: „Íme, az ajtó előtt állok és zörgetek; ha valaki meghallja az én szómat és megnyitja az ajtót, bemegyek ahhoz és vele vacsorátok és ő énvelem” (Jel 3,20.). Tehát nekünk magunknak kell meghallanunk a Krisztus szavát és nekünk magunknak kell feltárnunk Ő előtte szívünk ajtaját, életünk kapuját, hogy Ő bejöjjön hozzánk és velünk maradjon. De hogy erre képesek vagyunk, hogy tényleg meghalljuk az Ő szavát és tényleg feltárjuk Ő előtte életünk ajtaját, az nem tőlünk van. Mi magunk tesszük, nekünk kell tennünk; de hogy ezt tényleg megtesszük – éppen ez: a Szent Lélek csodája a mi életünkben. Isten parancsolását éppen az teszi halálosan komollyá és kikerülhetetlenné, hogy erőt ad az igazi, önkéntes engedelmességre. Krisztus nélkül semmit sem cselekedhetünk. De Krisztusban, aki minket megerősít, mindenre van erőnk. A nagy bölcselő azt mondotta az erkölcsi törvény betöltéséről: Lehet, mert kell. Krisztus éppen fordítva mondja: Kell, mert lehet! Szívünket, életünket fel kell, mert az Ő Lelkével fel lehet tárunk a mi teremtő és megváltó Istenünk kegyelme és akarata előtt. Kell imádkozni, mert lehet imádkozni, mert Krisztus imádkozott értünk. Mi ugyan magunktól sem azt nem tudjuk, amit kérünk kellene,

sem azt, ahogyan kérnünk kellene, de a Lélek, a Szent Lélek Úristen segítségére van a mi erőtlenségünknek s Ő maga esedezik mi értünk és mi bennünk kimondhatatlan fohászokkal (Róm 8,26.). Ezért lehet és ezért kell is imádkoznunk. Így van értelme a parancsolatnak: Szüntelen imádkozzatok! (1Thess 5,17.) Mi ugyan a magunk erejéből sohasem tudnánk hinni. De mert a hit a Szent Lélek ajándéka és Isten – miközben parancsol – adja is ezt az ajándékot, azért van értelme a Krisztus parancsolatának: Higgyetek Istenben és higgyetek énbennem (Jn 14,1.).

Isten kegyelme, amellyel Krisztus által a Szent Lélek erejében a mi Ő előle bűnösen, hitetlenül és közönyösen elzárkózó életünket a maga számára feltárja, hogy mint a dicsőség Királya uralkodjék rajtunk - így válik szigorú és kemény parancsolattá. A kegyelem nem volna kegyelem, ha nem válnék fegyelemmé, ha nem hozná magával az önkéntes engedelmesség, a döntés és szakítás parancsát. A kegyelem azért kegyelem, mert tele van fegyelemmel. Milyen „kegyetlen kegyelem” volna Istentől az, ha maga mellett más urat is megtérne életünk felett! Akkor mi elvesztenénk Őt, akkor Ő nem volna seregeknek Ura, erős, hatalmas, értünk hadakozó Úr, hanem csak egy hatalom a sok többi között. Ő csak úgy lehet a mi Istenünk, ha kizárólagos és feltétlen hatalommal parancsol felettünk., mint a dicsőség Királya. Isten – ennek a világnak sok hamis istene ellenében az élő, igaz Isten – a mi életünkben úgy foglalja el a maga helyét, hogy kijelenti: Ő seregeknek Ura, mennyei, angyali seregeké, aki nem szűkölködik dicsőség nélkül és nem szorul rá a mi dicsőítésünkre, mert nálunk százszor tisztább lények seregei zengik az Ő örök dicséretét. És mégis úgy tetszik neki, hogy minket is bevon az ő dicsőségének szolgálatába. Ezért lett Krisztusban nemcsak a teremtés, hanem a megváltás jogán is testünk-lelkünk, életünk és halálunk felett parancsoló Úrrá. S ezért lett Krisztusban, Isten teremtő és megváltó akaratában nyilvánvalóvá a mi egész emberi létünk titka is. Tehát többé nem az Isten léte, nem az ő ereje, hatalma, harci kedve, élő valósága és isteni dicsősége a kétes és kérdéses, hanem az, hogy felismerted, elfogadtad és szolgálod-e már léted kijelentett titkát, szolgálod-e már Isten dicsőségét? Az ő dicsőségét szolgálni azt jelenti: helyet adunk annak az Úrnak, aki életünk, mindenünk és mindenünk felett Úr. Életünk fő céljának és legfőbb javának az ő megismerését és tisztelését tartjuk. Soha el nem felejtkezünk Őről, mindennap újonnan hálaadással, bizakodással, örömmel, bűnbánattal és megtéréssel keressük Őt s szóval és tettel az ő dicsőségének bizonyágtévéivé válunk. A keresztyén ember örömeivel járunk, életünk és halálunk egyetlen vigasztalásának azt tartjuk, hogy mindenestől a mi hűséges Megváltónk tulajdona vagyunk. Mert Jézus Krisztus úgy ismer minket, hogy mi szívünk gyökerében megromlottunk s innen, a szívből származnak a gonosz gondolatok, gyilkosságok, házasságtörések, paráznaságok, lopások, hamis tanúbizonyosságok, káromlások és ezek fertőztetik meg az embert (Mt 15,19–20.), azért kell éppen itt: a mi szívünk belsejében oltárt emelnünk az Úrnak. Ez az ő legkedvesebb szentélye, mondja Kálvin. Azért kell kivetni belőle mindazt, ami nem méltó Isten templomához. Ne felejtjük el, hogy az ember ember sem lehet az Isten dicsőségének szolgálata nélkül. Ne felejtjük el ezt éppen ma, amikor az európai ember arcán – akár nemzeti, akár nemzetközi alapon szervezkedik és akár jobb, akár

bal felől indul, akár szabadelvű, akár tekintélyelvű alapokon akar is új világot építeni! – megdöbbenő antikrisztusi vonások rajzolódnak ki: unja már a keresztyénséget és ki akarja vetni léte alapjaiból, legfeljebb annyira tűri meg, amennyire újnak hitt elgondolásaiba és építőterveibe, önmagát feladva, beleilleszkedik. Ne felejtjük el: az ember mindig csak annyira fog hasonlítani az emberhez, amennyire Jézus Krisztushoz hasonlít, amennyire Isten dicsőségét szolgálja Krisztus által. Emberi rendeltetését is csak annyiban tölti be, amennyiben Jézus Krisztust követi. Isten dicsőségének harcos szolgája, a mi reformátorunk írta egyszer ezeket a rettentő magasságba emelő szavakat: „Istennek van ideje nevetni”. Ha ez a világ s benne mi magunk, a Krisztus gyülekezete, nem vesszük halálos komolyan Isten Jézus Krisztusban való kegyelmét, amellyel be akar állítani minket az ő dicsősége szolgálatába, be akar vonulni a mi emberi életünkbe, – ezzel az ő dicsősége nem fog csorbulni, hanem csak mi zúzódunk össze az ő sérthetetlen isteni felségén. És ha nem akarjuk Őt alázas, önkéntes, szabad gyermeki engedelmisséggel szolgálni, a mi üdvösségünkre, hát fogjuk fogcsikorgatva és a saját kárhozatunkra. Az ember nem ugorhatik meg Istentől kapott rendeltetése elől, s ha nem engedelmeskedik Isten kegyelmének, akkor az ő haragját fogja igazolni, amely mindaddig rajta van és el nem múlik, amíg Istenhez nem tér.

Magyar kapuk nyitásokor, amikor Isten új, meg új területeket ad vissza nekünk, s új, meg új milliókat vezet vissza a magyar nép közösségébe, jó eszünkbe vennünk, hogy hiába tágulnak tovább régi határaink, ha maga az Úristen, a dicsőség Királya előtt ki nem tárul nemzeti életünk, és nem keressük egészen újonnan az Ő iránta való engedelmisség útját. Ha nem Krisztus lesz az az ajtó, amelyen át ők hazatérnek, s ha kölcsönös kiengesztelődés nem megy végbe köztünk. Ha Krisztus által – mert csak egyedül Ő általa lehet – minden magyarok új testvéri közösséggé nem forrunk össze. E nélkül nemzeti életünk is újra meg újra tele lesz pusztító erővel, tolvajokkal és rablókkal, s ha egy időre visszakapjuk is, akiket és amiket elvesztettünk, újra csak el fogjuk őket veszíteni, mert Krisztuson kívül nincs hatalom, amely igazán összetartson minket. Élettársaknak, szülőknek és gyermekeknek tudniuk kell, hogy nincs más út az életre, mint Krisztus által. Aki nem Ő általa ápolja az életközösséget legközvetlenebb élettársaival is, az tolvaja, rablója, megölő lélekgyilkosa lesz azoknak, akikkel együtt él. Ha tanár és tanítvány nem így viszonyul egymáshoz – tolvaj és rabló. Akármilyen bölcs tudományt fogsz is tanítványaidba csepegtetni, akármilyen nagyszerű nevelői elgondolások szerint fogsz is velük foglalkozni, ha mindezt nem Krisztus által Isten dicsőségére végzed, lélekgyilkos leszel. Diáktestvéreim, ha internátusokban és diákszobákban nem Krisztus által szövődnek köztetek igaz testvéri-baráti szálak, csak cimborák maradtok, nem lesztek igazi közösség. Nem építeni, hanem rombolni fogjátok egymás életét. Csak pusztítani fogjátok szülőiteket és nevelőiteket idegeit, de nem lesztek áldás, nem lesztek öröm. Vegyük azért halálosan komoly parancsolatnak az evangéliumot s építsük engedelmesen, ki-ki a maga helyén, egyházunk, iskolánk, otthonunk, nemzetünk s az egész emberiség életét Isten dicsőségére.

Mit cselekedjünk tehát? Hadd feleljek erre a végső kérdésre azzal, hogy emlékeztetek titeket: ez a mai vasárnap nemcsak arról nevezetes, hogy főiskolánk ez évi

kapunyitásának a napja, hanem arról is, hogy egyházunk rendtartása szerint biblia-vasárnap. Mit cselekedjünk, hogy Istennek engedelmessédjünk, aki mint a dicsőség Királya be akar vonulni a mi életünkbe? Nem tudok jobb tanácsot adni, mint azt a régít, hogy rámutatok a Szentírásra: Vedd és olvasd! Mert Isten dicsőségének elhanyagolása azonos a Biblia elhanyagolásával. És életünknek a dicsőség Királya előtt való felnyitása azonos ennek a könyvnek a felnyitásával. A mi vallásunk valóban „könyvvallás”: ennek a könyvnek a vallása, hirdetése. A református vallás s egyáltalán a keresztyén vallás minden korban pontosan annyira volt igazán élő vallás, az élet és a tett vallása, amennyire hűséges volt ehhez a könyvhöz, ebből táplálkozott, ebbe gyökerezett, mindent ehhez mért, hit és élet egyetlen zsinórmértékének ezt vallotta. *Sola scriptura sacra* – egyedül a Szentírás Isten igéje, hirdették a mi hitvalló őseink és ennek a könyvnek az igazságát annyira életemüknek tekintették, hogy életüknél is százszor drágábbnak tartották. Azért mondta Kálvin: élni nem szükséges, de prédikálni szükséges! Azért mondjuk vele: élni nem szükséges, de a Szentírás olvasni és hirdetni szükséges! Mert Isten, akié a föld és annak teljessége és minden lakosa, egyedül az ő szent Fiában, az Úr Jézus Krisztusban ismerhető meg, akiről viszont egyedül ez a könyv tesz hitelesen bizonyosságot a Szent Lélek erejében. A dicsőség Királya úgy akar utat nyitni, kaput tárni az ő kegyelme és akarata előtt, hogy mi mindennap újonnan vegyünk, olvassuk, hallgassuk, hirdessük, amit Ő itt, ebben a könyvben és csak itt mond és engedelmessédjünk annak. Biblia vasárnapján vegyünk, vásároljuk és ajándékozzuk ezt a könyvet ismerőseinknek, akik elfelejtkeztek róla és a szegényeknek, akiknek nem telik rá. Buzdítsuk és serkentsük egymást, hogy otthonainkban is minden nap kinyissuk, hogy nyitott lapjaiból Szent Lelkének erejében teremtő és megváltó Istenünk igéje kilépve, eltöltse, megszentelje, az Ő templomává avassa életünket. Ne felejtjük el: minden napunk átkozott, amelyet Isten dicsőségének a szolgálata nélkül – vagyis az ő Igéjével való táplálkozás nélkül töltünk. Isten igéje: ez az Ő királyi pálcája. Térjünk meg ez alá a királyi pálca alá: vegyünk és olvassuk az Igét életünk minden napján és hirdessük az Úr igéjének igazságát minden élet felett, aki mindeneket ez alá a kormánypálca alá akar hajtani. Vedd és olvasd! Minden egyébben csalódhatsz, minden egyébbel kudarcot vallhatsz, de ezzel a könyvvel soha. Mert Isten igéje, az örökélet beszéde van benne. Bízd Istenre, hogy Szent Lelkével minden nap megbizonyítsa előtted ebben a könyvben: Ő a maga dicsőségéért és a te üdvösségéért erősen és hatalmasan hadakozó Úr égen és földön.

Szívek ajtóí, házak kapui, iskolánk kapuja, nemzeti életünk, emberiség életének minden kapui és ajtóí: Emeljétek fel fejeiteket, táruljatok meg, hadd menjen be a dicsőség Királya! Kicsoda ez a dicsőség Királya? Az erős és hatalmas, hadakozó Úr, a seregeknek Ura, Ő a dicsőség Királya. Életünket az Ő örök kegyelme és akarata előtt kitarva kiáltjuk: Jövel dicsőség Királya! Jövel Uram Jézus! Jövel Szent Lélek Úristen!
Ámen.